

3144

פרוטוקול מס' 8/ג

מישיבת ועדת הכספים

ביום ד' ח' בחשון תשי"ט - 22.10.58

בשעה 8.45

נוכחים:

- י. גורי - היו"ר
- י. אפרתי
- א. בהיר
- י. בדר
- ס. חזני
- נ. לוין
- א. כהן
- ז. סוזאייב
- י. ספיר
- ז. צור
- ק. קרגמן

מוזמנים:

מר טנה - מנהל אגף השיכון - משרד העבודה.

מוכיר:

ש. בזק

סדר היום:

הפסקת הכנייה בהתיישבות.

היו"ר י. גורי:

אני פותח את הישיבה.

אנו נשמע בישיבה זו באורים מפי מר טנה, מנהל אגף השיכון במשרד העבודה, בקשר לבירורים שהתנהלו בוועדה. אני רואה צורך רק במלים ספורות לפרש, אם כי הדברים ודאי ידועים לך, אבל אני רואה צורך באופן רשמי לאסר, כיצד התבטאו הדיונים בוועדה בענין הזה, באופן כרונוולוגי.

היה פרסום בעתונות, הפרסום הזה שימש נושא לדרישה בוועדת הכספים לדון בענין על הפסקת הכנייה. כטובן שלא יכולנו לקיים את הדיון שלא בנוכחות בא-כח משרד העבודה, דחינו את הדיון וחשבנו לקיימו בהשתתפות שר העבודה, בהשתתפות ממלא מקום שר האוצר ובהשתתפותך. ניתבקשתי להסתיין בדיון הזה עד לשובו של שר האוצר, היות והבעיה הזאת ועוד בעיות יותר קטנות אשר מחייבות את השתתפותו של שר האוצר. בעניתי לבקשה זאת, אבל ועדת הכספים עמדה על כך שעד שובו של שר האוצר יש צורך לקיים דיון ולדרוש משר העבודה לבדוק את הבעיה, ולו גם בחלקה, והנה, היום אנו מקיימים את הדיון ונשמע באיזה מידה שר העבודה מוכן להענות לדרישתי, לבקשתי, למשאלתי, תפרש סאת איך שתרצה.

ברצוני להדגיש נקודה אחת במיוחד. ניתבקשתי על ידי שר העבודה למסור לוועדת הכספים מה היה תוכן ההוראות. לא היתה הוראה להפסיק את העבודה במקומות אשר הבניינים עומדים באמצע בנייתם, אלא לא להתחיל בעבודות שטרם הוחל בהם, להוציא מכלל זה שני דברים. האחד - בלוקונים בהתיישבות, בהתיישבות העובדת, השני - מבנים אשר צריך להתחיל בהם בהתיישבות הקיבוצית שדחייתם עלולה לגרום תקלות גדולות מאד. שני האובייקטים הללו הוצאו מהכלל.

מסרתי את ההודעה של שר העבודה, אולם לאחר מכן הובא מכתב המכליל את ההוראות שלך למנהל המחלקה הטכנית של הסוכנות בנס"ן. כאשר הובא המכתב הזה, חלק מחברי הוועדה מצא סתירה בין הדברים שמסרתי לבין המכתב. לא הייתי שותף לזה וחשבתי שהדברים מתיישבים בהחלט, ביחוד עקב פיסקה אחת במכתב, לא להתחיל בבניה חדשה אלא לפי הוראות שלכם. פירשתי את זה שהשורה הזאת מחוייבת לאותם האובייקטים היוצאים מהכלל, על אף ההוראה החדשה להוציא מההוראה אובייקטים מסויימים.

ברור שאתה נדרש לעמוד על הנקודה הזאת, כדי למסור לחברי הוועדה האם הפירוש שלי נכון ואמנם אין סתירה בין מה שאמר לי שר העבודה ובין המכתב, אף על פי שהמכתב היה ערוך בנוסח אחר.

מר טנה:

אתחיל בהסבר הטכני, ואעבור אחר כך למספר דברים עקרוניים לאגף השיכון יש מספר מכשירים לביצוע עבודתו. יש בצד אחד המחלקה לביצוע של אגף השיכון, ישנן חברות שיכון ציבוריות, ויש הסכם עם המחלקה הטכנית של הסוכנות. לפי ההסכם הזה מר אלכסנדר בנס"ן הוא למעשה מנהל מחלקת הביצוע עבור העבודה בהתיישבות. החוזה חתום על ידי הממשלה, כל הסיפורים קיימים עם הממשלה, אבל ההסכם הזה קיים למעשה כל זמן שאגף השיכון קיים, החל משנת 1949. ההסכם בא כדי למנוע שבאותו מושב או קיבוץ יופיעו שני מהנדסים, או פעמים מנגנון טכני, פעם מצד הממשלה כדי לבנות את הבית, ופעם מצד הסוכנות כדי לבנות את הרפת או את המבנים המשקיים. ההסכם אומר שאנו משלמים למחלקה הטכנית של הסוכנות עבור התכנון, עבור הפיקוח ועבור כל הניהול - 3%. המחיר נכלל במחיר היחידה. לפיכך, גם המחלקה הטכנית של הסוכנות היא כאילו מוסד, מחלקה, הכפופה לאגף השיכון.

מטעמים שתיכף אסבירם, נתתי הוראה לא למר אלכסנדר בנס"ן בלבד, אלא גם לכל אותם ארבעת מנהלי המחלקות באגף השיכון הקשורים עם ההוראות הביצוע, שאני מבקש מהם לא להפעיל שום עבודה חדשה במסגרת התקציב המאושר בלי הוראה מפורשת מצידו. ההסדר באגף השיכון הוא שאם נקבע תקציב, ואם נקבעו פרינציפים טכניים מסויימים, כל מנהל מחלקה רשאי לפעול ולבצע את תקציבו. לי היה צורך ברגע מסויים, לבקש את כל אותם הגורמים שיש להם זכות כזאת, שיתאמו את עבודתם אתי, ואני רוצה להדגיש באופן ברור ביותר, שכל ההוראה שלי באה למטרה אחת ויחידה: כדי להתאים את קצב הביצוע עם היכולת הכספית. אין ההוראה הזאת אומרת שאין לי על זה שום זכות חוקית, ביטול תקציב, הקפאת תקציב, אלא ההוראה הזאת אומרת שבמשך שנית התקציב יש צורך לבצע את התקציב בהתאם ליכולת של הביצוע הכספי. זה הכל.

אני מצטער מאד שהוראה פנימית זו שהופיעה לא על ידי משרד העבודה, אפילו לפני שהיתה חתומה על ידי, הופיעה בעתונות. מובן שאחרי שהיא פורסמה בעתון, לא היתה לי ברירה כאשר שאלו אותי, ושאל אותי עתון אחד, להגיד שזאת ההוראה שלי.

עכשיו אני רוצה להגיד מדוע זה. במכתב כתוב באופן

מפורש: לא להפעיל עבודה בלי אישור שלי. יש תקציב וישנה תכנית, וועדת הכספים ודאי יודעת זאת והיא לא פעם דנה על זה, ובספר התקציב כתוב. בשנה זו למשל יש לאגף השיכון תכנית עבודה של 90 מליון לירות על כל סעיף וסעיף. ובתקציב השנה הזו מ-85 מליון לירות, 65 ממוסנים על ידי הממשלה ו-20 מליון על ידי הסוכנות. אם כתוב כך, פירוש הדבר שאנו משתמשים בכסף, בחלק ניכר של הכסף לשלם את התכניות של השנים הקודמות, ואילו בחלק הקטן - כדי להפעיל את התקציב של השנה הזאת. על ידי שרשרת זאת מעבירים משנה לשנה סכומים די ניכרים מתקציב לתקציב.

ישנם פה מספרים, ויש ספר מדויק על כל מספר ומספר, אפשר לראות בו כל דבר החל משנת 1953, מה עשו בכל שנה, ומהם הסכומים שהם יצטרכו במשך השנים על ידי שני חשבונות. חשבון אחד, לא הגדילו את התקציב אבל הגדילו את המסים ועל ידי כך התקציבים של השנים הראשונות מופיעים בתחילת השנה בלי המסים של מס בלו הנסוף. במשך השנה החליטו על תוספת בלו, ואם לא הגדילו את התקציב, הגדילו את הסכום. ישנם גם החשבונות של הסוכנות, התחייבויות של אגף השיכון ל-1.4.58 הן יותר גדולות מתכנית חדשה של שנה אחת. זאת אומרת שעוברים את ה-100 מליון לירות בהרבה, ומצד שני הפעולה היתה נקבעת ל-90 מליון.

לו היינו מחליטים שלא רוצים לבנות עוד בנין אחד במדינת ישראל, הכנסת מחוייבת היתה בהתאם להחלטות שלה שכתוב בספר התקציב להעביר תקציב לגמר הפעולה, ולשלם את ההתחייבויות בסכום שעובר 100 מליון לירות הרבה. מצד שני, קבעו תכנית חדשה של 90 מליון לירות. אגף השיכון שהתחיל את פעולתו, ויש לו חשבון עם החשב הכללי, וההסדר בממשלה הוא כזה שהחשב הכללי מופיע כבנק כלפי כל משרד, הוא יודע איזה משרד אחראי לביצוע, לך יש תקציב של X לירות הוא אומר, ואני מעמיד לרשותך כך וכך כסף זכות שימוש בחודש. זה לא כסף מזומן. אגף השיכון משתמש בזה על חשבון של מלט כמו מס בלו.

ההבדל בין אגף השיכון ובין החשב הכללי מופיע בצד ההכנסה של התקציב. השתתפות הסוכנות באותם התחומים של הסוכנות, על תקציבים משנים קודמות. הסוכנות החייבה ומשלמת את הסכומים מתקציב של משרדים אחרים כגון: משרד החינוך עבור בית-ספר, או משרד מסחר ותעשייה עבור מבנים לתעשייה באיזורי פיתוח, וגם הסכום של האמיסיה של בנק אפוטקאי שגם עמדה לשות השיכון. זה צד אחד של ההכנסה. מצד שני, מופיע עוד כסף שהוא הפקדונות של מפעל החסכון, שהממשלה נאמנה לכספיהם של האזרחים שבונים במסגרת זו בניינים. ישנם עוד שני סכומים. אותה גמילות החסדים שקיבלנו ב-1.4.58 מופיעה בדוח כמקדמות.

אני רוצה להדגיש במפורש שאין ויכוח בין החשב הכללי וכין אגף השיכון. מובן שיש בירור שוטף כל חודש וחודש, אבל אגף השיכון קיבל במלואו את חלקו וישנה עוד לירה אחת יותר עד היום הזה, כולל חודש אוקטובר. אני אוכל להגיד שהוצאתי את כל המקדמות שנשארו, מה שנשאר כבר. בצד ההכנסה מופיע סכום של 20 מליון לירות מהסוכנות היהודית, שהסוכנות היהודית בהתאם להסכמים תשלם אותם רק בשנה הבאה.

אחרי הכל, המצב הוא כזה שאגף השיכון לא יכול במהירות הדרושה לבצע את התקציב, מפני שקרה בינתיים דבר אחד הידוע לשולחן הזה היטב, קיצוץ האשראי בשוק, עד לידי כך שאין אף גורם מבצע, אם זה קבלן גדול או קבלן קטן, אם זה מפעל הבנייה של הקיבוצים או חברות שיכון ציבוריות, שיוכלו לבצע עם אותו האשראי ששולם, והוא גודל משנה לשנה, וזה אם רוצים או אין רוצים זאת. אם אפילו חותם על חוזה, הוא לא מבצע אם לא משלמים לא.

נשאלת השאלה איזה טעם היה לתת הוראות לבצע את התקציב במשך המחצית הראשונה של השנה, להתאים בין כוח התשלום וקצב הביצוע. כל ההוראה שלי היתה רק סביב זה, כדי להתאים.

מתוך תכנית פעולה בסך של 90 מיליון לירות, נתנו הוראות ביצוע וחתמנו על חוזים עם המבצעים ביותר מ-70%. אין הם יכולים להגיד שאנחנו לא מבצעים את התקציב, ואין אנו אומרים שיתרת ה-30% לא נבצע במחצית השנייה של השנה. הבעיה היא רק הקצב.

לגבי שיכון לעולים חדשים - מתוך 4,000 יחידות שהיה עלינו לבצע, היו מוכנות ב-1.10 3,350 יחידות. רק 650 יחידות, כ-15.5% מהתכנית, עוד לא היו בביצוע. לגבי חלק מ-15.5% אלה כבר נתנו הוראות ביצוע בחודש אוקטובר. אנחנו רואים במצב הזה של קליטת עליה את העדיפות הראשונה. ישנם סעיפים שהביצוע שלהם הוא יותר אטי. ואגיד דבר מוזר: מפעל חסכון לבנין, מצד התקציב הממשלה, לא מכספי פקדונות, הוא בפחות מ-50%.

לגבי ההתיישבות - היה לה תקציב של 12.2 מיליון לירות. 6 מיליון לירות, זה היה כתוב בספר הכנסת, על-ידי העברה פנימית בהתאם להוראות והודעות יו"ר ועדת הכספים ובהתאם לאישור של שר האוצר שהגיע אלינו בחודש ספטמבר, ו-200,000 לירות ממשרד החינוך בשביל בתי-ספר אזוריים באזורים חקלאיים. על-ידי כך התקציב ההתיישבותי, לפי המכתב של שר האוצר אלינו, הוא 12 מיליון לירות. ההחלטה של ועדת הכספים והוראת שר האוצר מחייבות אותנו.

על הסכום של 12.2 מיליון לירות, ניתנו הוראות ביצוע על סך 9 מיליון לירות. עיכבנו כדי להתאים את הקצב לפי רשימה מדוייקת של 3,183,000 לירות. עבודות בטכנולוגיה של 9 מיליון לירות נמצאות כבר בביצוע.

לגבי 3,183,000 לירות, השאלה היחידה היא אם אנחנו במצוקת המימון נותנים את הוראת הביצוע בחודש אוקטובר, כי יש טכניקה. אנחנו יכולים להיות במצב כזה שבחודש אוקטובר-נובמבר נוכל לבצע את הכל, או שאנחנו צריכים לחלק את זה על פני כל החודשים. פה מתעוררת הבעיה.

חילקנו את התקציב לבניה באופן פרופורציונלי בין הקיבוצים והמושבים. זו חלוקה פנימית. החלוקה לא נעשתה בדיוק לפי אותו אחוז, אבל באופן פרופורציונלי.

מתוך הסכום של 9 מיליון לירות בוצעה באופן מלא תוספת החדרים למתיישבים. יש 1,600 יחידות דיור. עשינו את כל המאמץ והכל עכשיו בעבודה. בסך של 5.7 מיליון לירות. שנית, הגענו לביצוע של כפר אחד בגליל בהתאם להחלטה שנתקבלה במקום אחר להעדיף את ההתיישבות בגליל. זה מגיע לסך של 500 אלף לירות.

בתוך 9 מיליון לירות אלה מגיע החלק של המושבים ל-7.8 מיליון לירות; הקיבוצים - 1.2 מיליון לירות. ובכן החלק של הקיבוצים בתוך 12.2 מיליון לירות אלה מגיע ל-2.9 מיליון לירות.

יש 400 בתי-ספר. מתוך 11.8 מיליון יש 2.3 מיליון לקיבוצים והיתרה למושבים. במושבים עיקר ההוצאה היא על חדרים נוספים.

א. תלמי: לאן הולכים בתי-הספר?

ד. טנא: למועצות אזוריות.

טובן שאי אפשר לעשות בכל רגע חשבון מדוייק. אינני חושב שיכולים להגיד שבתאריך זה שקבעתי התאמה פנימית, שבאותו תאריך אפשר לדבר על חשבון בין גורם זה או אחר.

התקיימו דיונים בין נציגי ההתיישבות העובדת, שר העבודה, בהשתתפות החשב הכללי ד"ר נאמן ובהשתתפותי. בדיונים אלה הגענו להסכם כזה, שבהמשך למכתבי זה מ-15.10 אני אתן הוראה למנהל מחלקת הביצוע בהתיישבות מר בסין, שהוא יפעיל א) 40 בתים בחבל לכיש לבני המושבים, זה ישוב מיוחד על-יד קדית-גת, קשור עם איק"א. התחלת הבניה דרושה מיד, היות שבחודשי החורף לא יכולים לבנות במקום זה. ב) שיעשו את כל ההכנות לבנין עבור בתי-הספר החקלאיים של המועצות האזוריות, אבל ההפעלה מתוך 400 אלף הלירות, בהנחה שהתכנון מהמיכרז קיימים, תהיה ברבע מהסכום הזה בחודש אוקטובר. ג) שנפעיל את כל הבניה עבור 325 יחידות של הקיבוצים הצעירים, בצורה כזו שידוע לנו שבדיוק 212 יחידות דיוור הן למעשה כבר בבניה על-ידי מפעל הבניה של הקיבוצים. ולגבי 212 יחידות חותמים את החוזה מיד. על היתרה של 113 נחתום על החוזה אחרי שתהיה הרשימה של מחלקת ההתיישבות של הסוכנות והמרכז החקלאי ואחרי שנסיים את המשא ומתן עם מפעלי הבניה של הקיבוצים. חתימה על חוזה פירושה גם תשלום פרופורציונלי.

אלה הם שלושת הדברים שאנחנו מפעילים בימים אלה, נוסף למה שהפעלנו עבור היתרה של שיכון עולים.

מפעל החסכון לבנין אינו שייך לזה. דינו כדין כל מפעל חסכון אחר. לא עיכבנו שום פעולה טכנית בענין זה. הפעולה הטכנית היא הקביעה איפה בונים, אחר כך מתנהל משא ומתן על צורת התשלום, ואחר כך נקבע הסכם בין אגף השיכון והחשב הכללי, ולאחר באה הוראה של החשב הכללי לבנק לחקלאות לחתימת חוזה הלוואה. עשינו זאת בשני השלבים האחרונים של חודש אוקטובר. עכשיו מוטל על המשקים לחשב. לו היו כבר חוזים חתומים והיה עלינו לשלם - לא היה לנו הכוח לזה.

ההסכם הזה לפי הוראת שר העבודה בא כדי לאפשר לממשלה לדון על המצב בכללותו, עם כל הקשיים הכרוכים בזה, אחרי שובו של שר האוצר.

ופה אני רוצה להוסיף משהו. יש שתי בעיות, האחת קשורה בשניה: האחת היא גמר הביצוע של השנה. בגמר הביצוע של השנה אין שום ספק שאם רוצים לעשות זאת בקצב, מפעילים את התקציב כולו, הכסף שעומד לרשות אגף השיכון לא יספיק. אין זה אומר שלא נבצע את התקציב. השאלה היא קצב הביצוע.

בחודש אוקטובר אנחנו נותנים 1,100 דירות קבע לעולים. עבור עולים חדשים בכל רחבי הארץ, כולל אותן 600 דירות שאנחנו צריכים להפעיל בחודש הזה, יהיו לנו אחרי חודש אוקטובר עוד 5,000 דירות. 5,000 דירות אלו, לפי קצב הביצוע ולפי כוח התשלום, יחולקו בערך ל-8-9 חודשים. אם נעשה פעולת זירוז, כפי שעשינו ב-1956/57, אפשר במשך חמשה חודשים אלה, נובמבר - מרץ, בהנחה שלא צריכים יותר מ-800-1,000 דירות לחודש ובהנחה שיהיה כסף כדי לשלם לקבלנים לגמר הבניה - אפשר יהיה להחזיק מעמד. אבל לא תהיינה דירות קבע ב-1 לאפריל, ואז נעמוד מחדש בפני מצב שיהיה צורך להקים שיכון ארעי.

יש לנו שתי צורות של שיכון ארעי. ופה אני רוצה להזכיר לכם את הוויכוח שהיה אחרי התקופה של 1956/57. אם אגף השיכון מקבל את הרשות ואת הכסף באיחור, הוא חייב לבנות דירות רעות. אם רוצים לבנות יחידת דיוור במשך ששה שבועות, זה מוכרח להיות פחות או בדרך או אהל או שיכון מהיר אחר, שהוא רק בזבוז גדול של כספי האומה. יחידת דיוור מאזבסטון עולה 4,500 לירות; יחידת דיוור קבע עולה בממוצע 6,500 לירות. עבור יחידת דיוור של אזבסטון אי אפשר לקבל שכר דירה מתאים, אי אפשר לשכור אותה לבצע, הוצאות ההחזקה תהיינה גדולות, האמורטיזציה היא לזמן קצר, ואז יש צורך לתת למשפחה אחת פעמיים דירה.

ולכן באה ההתראה שלי לממשלה, לסוכנות ולמוסדות הכנסת: תחליטו מהר, כי אז נוכל למנוע הקמת שיכון ארעי. מצד אחד אנחנו עוסקים בבעיות כספיות עצומות ומשקיעים כספים לחיסול מעברות. אנחנו משקיעים עשרות מיליוני לירות עכשיו על-מנת לחסל את המעברות שהוקמו מ-1949 עד 1952. האם עכשיו נקים שוב מעברות?

כבו אינני מדבר על הנזק הגדול הנגרם על-ידי כך לקליטת העלייה ולהפיכת העוזה לכוח יוצר ולאזרח. כולנו יודעים איזה נזק נגרם לאותם אנשים שישבו במעברות 5-7 שנים. זכעת לא בחזור לזה.

לכן נראה לי שהפתרון שמצאנו, פתרון, חלקי, כדי לאפשר בימים האחרונים של אוקטובר-נובמבר למצוא את הדרך כדי לרכז את כל האפשרויות שלנו כדי להבטיח את בנין שיכוני הקבע לעולים באזור ריקהפיתוח ובהתיישבות, הוא פתרון טוב.

אגף השיכון הכין במשך השנה שטחים, תכנון תכנוני, וזה מאפשר להתחיל בבניית 3,000 יחידות קבע לעולים במשך חודש ימים, ואחר כך להגיע בכל חודש ל-1,000-2,000 יחידות קבועות קושי. אני מדבר על שיכון עולים בלבד. אין זה המצב כפי שהיה לפני שנתיים שלוש, שהתחלנו בתכנון אחרי ההחלטה. כרגע אנחנו מכינים תכנית לממשלה איפה ומה לבנות. הדבר תלוי בזה אם אנחנו יכולים להגיע להחלטה, ואני מבין שהבעיה אינה של החלטה אלא בעיית מימון בסכומים ניכרים, ואין זה מתפקידי לדון על כך כאן.

היו"ר י. גורני:
נשאלה שאלה למה הפלו את ההתיישבות משאר הבניה במדינה. שאלו עוד דבר: אם שר העבודה טוען שאנחנו קיבלנו כל מה שיכולנו לקבל והוצאנו למעלה מ-2/3, כיצד ליישב זאת עם הטענות שלא הפעילו כלל בניה? מתוך כל ההסברים של מר טנא למדנו שאין סתירה. שני הדברים נכונים.

היתה טענה למה הפלו לרעה את ההתיישבות. אתה אומר לנו שמכל התכניות של השיכון, בסך של 85 מיליון לירות, כ-70% כבר נמצאים בתהליך של ביצוע, ו-30% הנותרים - עוכב הקצב של התהליך, אבל ודאי שיבוצעו במשך הזמן. ולכן הפרופורציה של התפעלה ושל העיכוב - אם אתה אומר לנו שמתוך 12 מיליון לירות 9 מיליון הם כבר בתהליך ביצוע - היא שונה בחלק זה של התכנית.

י. ספיני:
אני רוצה לחדא כמה נתונים. אם אני מבין נכון, הרי תכנית השכון המיוחלת שעליה אנחנו מדברים בתקציב 1958/59 היתה 6 מיליון. במשך חודש אוגוסט היא הוגדלה ל-12 מיליון, כלומר היא הכפלה. לפי דברייך בוצעו כבר שני שלישי, כלומר בוצעו עבודות בסכום של 9 מיליון לירות או שהן נמצאות כבר בתהליך הביצוע. זאת-אומרת שמבחינת התקציב המקורי בוצעה התכנית ב-150%. אילו לא הוגדל התקציב, אינני יודע אם 6 מיליון הנוספים שהוחלט עליהם בחודש אוגוסט חולקו באופן פרופורציונלי.

אם אצא מנקודת השקפה זו שזה כך, אז כל סעיף שהיה בתכנית הזאת בוצע קודם כל לפי דברייך במסגרת הסכומים שהיו בתכנית המקורית. אלא מה שחסר עכשיו זה לא מה שהיה בתקציב 1958/59 לכתחילה, אלא מה שהחליטו אחר כך, באוגוסט. זה חסר, זה עדיין לא בוצע או לא התחילו בזה.

3 מיליון לירות היו מיועדים לחיסול מעברות. במקום זה העבירו זאת לסעיף אחר.

זוהי נקודה ראשונה שאינה מובנת לי. מה קרה פה, האם באמת ההגדלה של 6 מיליון לירות חולקה באופן פרופורציונלי לכל סעיף כהכפלה של מה שהיה, או שלסעיפים מסויימים נתנו את כל ההכפלה והאחרים עדיין לא התחילו בביצוע.

מדוע אני אומר זאת? המשלחת שהיתה כאן סימנה לנו שורה שלמה של תכניות שלדעתה מגיעות ברוב הסכומים למושבים וקיבוצים. זה עם ה-9 מיליון לירות עומד בסתירה מוחלטת.

דבר שני: אמרת שמכינים מראש תכניות לשיכון עולים. האם אתם מביאים בחשבון מבחינת הפיזור ועוד גם את המושגים הכלכליים? כי אחרת יצא שתבנו בתים, אנשים יבואו, אנחנו נשלח את הפרופסור של האוניברסיטה לדימונה ובגיד לו שיפתח שם אוניברסיטה בשביל העולים מפרס.

דבר נוסף לא ברור לי: ב-1.4.58 היה למעשה פיזור, חוב, של 100 מיליון לירות. הכנסת מאשרת תקציב לשיכון על כל גוונים, בסכום מסויים לפי תכנית מסוימת. אם התקציב כולו אינו בגרעון, או אם הממשלה, הסוכנות וועדת הכספים לא החליטו לקצץ בו - אז באופן פורמלי מותר לאותו המשרד לבצע תוך שנת התקציב את הביצוע הפיזי של אותם הסכומים שהוקדשו לפי אותם הסעיפים. אם האוצר לקח את הכסף והשתמש בו למטרות של בטחון ונושא באחריות התשלום או לא - המשרד אינו אחראי.

היו"ר י. גורי: במשך השנים הללו, אילו בוצעו עבודות רק בגבולות הסכומים שאושרו בתקציב - היית צודק. פה קרה דבר אחד, בוצע למעשה מהתכנית, והחוב שנצטבר נובע מהעובדה הזאת. אולי גם הדבר השני יש לו איזו השפעה בענין זה.

י. ספיר: נשאר רק מסקנה אחת: תקציב מקורי לשיכון, תקציב נוסף לשיכון מדי שנה בשנה כמעט, ונוסף לזה ביצוע של בניה בפועל עם התחייבויות כלפי מישהו. למי? לא מן הכספים שהועמדו לרשות הבניה מראש.

היו"ר י. גורי: בגושפנקא של ועדת הכספים.

י. ספיר: האישור של ועדת הכספים אף פעם לא היה כזה שהיא יכולה לקבל על עצמה את האחריות עבור מה שהיא אמרה.

מכך יוצא איפוא שהמשרד הזה והאגף הזה פועלים כל הזמן לא עם חוסר כסף משום שהקדימו באותה שנה את הבניה, אלא משום שבאופן מתמיד ושיטתי מבצעים יותר מאשר יש בתקציב. אני מניין שהחוב של 100 מיליון לירות ל-1.4.58 בחלקו יכול להיות סכום שמגיע עבור ביצוע שהיה באותו תקציב או בתקציב קודם; בחלקו זה משהו למעלה מזה.

לאור מצב זה ולאור מה שאתה מתאר לנו מהתמונה העתידה, האגף מבצע הרבה מאד עבודות של מפעל חסכון או השיכון, לא לעולים ולא להתתיישבות. אם אינני טועה בכל דירה כזו, שמגיעה אפילו ל-8,000-9,000 לירות, יש גם השקעה או הלוואה של הממשלה למעלה מן הסכומים של החסכון עצמו, כי הגענו למצב שכספי החסכון אינם מספיקים. ובכן אני שאל מהו הסכום שצריך להשקיע בדירות מסוג זה שאינן לעולים, למעשה לוותיקים, בין בהתיישבות ובין בישוב העירוני.

שמענו כאן שמה שצריך היה להיות מפעל החסכון בקיבוצים ובמושבים - כל התכנית הזאת לא בוצעה. האם התכנית הזאת של מפעל החסכון לא בוצעה גם במקומות אחרים או רק שם?

האם אפשר לקבל איזה מושג על הביצוע? היה תקציב של 1958/59; היו שיירים של התחייבויות על תכניות קודמות, שלגביהן השתוו או לא השתוו. אם אני לוקח את התמונה של 1958/59, איך זה יופיע בתמונה כוללת, איך זה יתחלק לפי הסוגים השונים של הבניה?

בקשר עם הענין של הסוכנות - אינני מבין זאת. האם אי אפשר לחלק את הפעולה של הסוכנות, אגף השיכון של הממשלה לגבי עבודות שיכון בהתיישבות ובקליטת עולים בצורה כזו שיהיו תחומים ברורים, אולי גם גיאוגרפיים? יש לקבוע: פה פועלת הסוכנות, פה פועל אגף השיכון; או שבכלל לא פועלים שני גופים, שיהיה גוף אחד.

(א) אמרת שניתנה הלוואה של 1.2 מיליון לירות. מהו מספר היחידות, מה זה יתן בפועל?

(ב) בקשר לבניה בהתיישבות, בקיבוצים הצעירים - היה בשעתו סיכום על 800 יחידות. זה היה צמוד להשתתפות הסוכנות ב-20 מיליון לירות. אני רוצה לשאול מה גורל הדבר הזה.

א. בהיר:

לדעתי הבעיה העיקרית שאנחנו צריכים לדון עליה היא הבעיה שמר טנא ציין בסוף דבריו. כטוב, איש אינו יכול לדעת בדיוק כיצד יתפתחו העניינים. אולם אם נדע את הדברים תוך חצי שנה, הרי שאנחנו צריכים להתכונן באופן רציני כדי לא לחזור למצב שבו נוציא כסף וגם לא יהיה שיכון, ושיהיה מצב חסור מאד מבחינה חברתית וציבורית בקליטת העליה. אני יודע שאין למטרה זו שום כסף בתקציב של 1958/59. לעומת זאת אני יודע שאסור לנו לחכות עד אפריל 1959 על-מנת לקבל החלטה ועל-מנת להתחיל בביצוע. הדבר הוא מדאיג מאד, ואני חושב שועדת הכספים צריכה להחליט פה אחד שמיד, עם בואו של שר האוצר, תועלה הבעיה הזו לדיון, ונקבל החלטה גם מבחינת תכנית הבניה ומיקומה, וגם מבחינת חיפוש המקורות הנוספים שאינם בתוך התקציב הדרושים למטרה זו.

אני גם מניח שבתשובה לשאלתו של חבר הכנסת צור נדע כמה מאותן יחידות הדיור שעליהן הוחלט בתחילת השנה, טרם ניתנה לגביהן הוראת ביצוע.

אני רוצה להזכיר למר טנא ולחברי הוועדה שכאשר החלטנו על התקציב, ביקשנו מאגף השיכון להגיש לנו את חשבון החובות. כן ביקשנו ממנו שהוא יעשה להם ליגליזציה; אני מדבר על החוב הזה של למעלה מ-100 מיליון לירות.

הינ'ר י. גורני:

כאשר מגישים לנו תקציב, יש פרטים בדברי ההסבר וגם בתקציב עצמו: כך וכך יחידות במקום זה וזה וכו'. אינני מעלה על דעתי שבזמן שהבניה התייקרה, ובמקום שיחידה צריכה היתה לעלות 2800 לירות היא עולה 3000 לירות, עקב העלאת הבלו, שלא לקחו בחשבון את ההתייקרות הזאת, כך שזה מחוץ לענין. אם חסר - חסר בגלל סיבה אחרת, ולא משום שלא לקחו זאת בחשבון.

א. בהיר:

ברור לי דבר אחד, שיש חוב של למעלה מ-100 מיליון לירות. ואני רוצה שועדת הכספים תקבל פעם את החשבון הזה. אנט חושב שמוטב שיהיה גרעון תקציבי מאשר גרעון קופתי. עלינו לדעת את הענין, שאחר כך לא יוכל מישהו מחברי הוועדה להגיד: יש פה חשבון שאינני מבין אותו.

דבר שלישי: בראשית השנה ידענו שיש בעיה של 20 מיליון לירות מהסוכנות שלא היה אישור במוסדות הרשמיים של הסוכנות על הקצבת הסכום הזה. אמרו פה אנשי אגף השיכון שאין הם יכולים להתחייב על ביצוע הדברים כל זמן שהסוכנות לא תחליט באופן ספיי על התחייבות על 20 מיליון לירות אלה. בינתיים - עד כמה שאני יודע מהעתונות - הסוכנות כבר החליטה על כך. זאת אומרת שהבעיה הזו גם כן ירדה מעל הפרק. אולי לא הוכנס כסף בזמן, אבל הוחלט על אישור תקציבי.

בתוך התקציב המאושר כתוב: 1,000 יחידות תלמפת לבלוקונים; 200 יחידות בהתיישבות צעירה. זה כתוב בספר התקציב. לגבי הביצוע - חלק מהתשלום ייעשה בשנה זו וחלק בשנה הבאה; 500 יחידות שיכון בחסכון. אני שמח על כך שבמקום 1,000 יחידות בלוקונים נותנים הוראות ביצוע על 1,600 יחידות, אם כי חשבנו שנחוץ יהיה לתת הוראות ביצוע על 2,000 יחידות, כי בזמן הדיון שהתנהל פה אמרו שזו בעיה של 3,400 משפחות.

ד. טנא: הרבה יותר, 6,000.

א. בהיר:

בספר התקציב נשארו 500 יחידות לחסכון במקום 1,000, כפי שתבעו פה. נכון שעל התביעה הזאת לא הוסכם, אולם הוסכם לגבי שני הדברים הראשונים.

במקום 1,000 יחידות בלוקונים, ניחנה הוראת בניה על 1,600 יחידות, בתוך המסגרת של 9 מיליון הלירות, ואני שמח על כך. זה יוצא 5.7 מיליון לירות, ונוסף על זה עוד 2 מיליון לירות למטרות אחרות בתוך ההתיישבות המושבית. בהתיישבות הקיבוצית 200 יחידות, ועכשיו הודיע מר טנא שהעניין סודר. אני תמיד מוכן לסדר את העניין לפני הישיבה מאשר אחרי הישיבה, אבל אני שואל מדוע מתוך 600 יחידות נוספות שדיברנו עליהן מדובר עכשיו רק על 125, זאת אומרת 325 מתוך 800? אני מבקש את מר טנא שהדבר שהוסכם עליו כאן, על ביצוע 2000 יחידות בלוקונים במושבנים ו-800 יחידות בהתיישבות הצעירה - שהדבר יבוצע בהקדם האפשרי במסגרת השנה הזאת. ואני רושם שוב תוך שביעות רצון שהעניין של 500 היחידות של החסכון נגמר, שזהו רק עניין טכני שדורש חתימת חוזים עם בנק ישראל וכו'. שלגבי הדבר הזה אין כל עיכוב.

הי"ר י. גורי:

יש להוציא את הנושא שהעלה חבר הכנסת בהיר מהדיון היום. היה עיכוב בבניה, היה דיון בין כמה גורמי והגיעו לסיכום ביניים. ההסדר המוחלט יהיה כאשר יבוא שר האוצר.

אשר לבעיה שעורר חבר הכנסת בהיר, אני מקבל על עצמי לרכז את החומר על התקציב, והדיון הנוסף שיהיה - יהיה כבר צמוד לחומר העובדתי שנוכל לטעון: זה קויים, זה לא קויים. כל בירור כיום בעניין זה לא יתן לנו כל תוצאות, רק יגזול מזמננו ולא נוכל לגמור את הבירור כראוי.

נוסף לכך הייתי מבקש להוציא גם את עניין החובות. אני מקבל על עצמי לפנות למשרד העבודה בבקשה שיבהיר עניין זה, יגיש לנו רשימה של החובות, איך הם התהוו, ואני מניח שבזמן שיבוא שר האוצר גם עניין זה יתפוס את מקומו הנכבד.

את שני הדברים האלה הייתי מבקש להוציא ממכלול

הבעיות.

י. אפרתי: אני מצטער מאד על התפתחות הדברים שהיתה במשך הזמן הזה. זה גרם למריסת עצבים מיותרת. אני חושב שזה לא סידור ביניים; זה נתן חשובה להרבה דברים שהיו בתקציב.

אני רוצה לשאול שאלה אחת: יחד עם כל ההחלטות, הוחלט על סקר של השיכון בחנועה הקיבוצית. אני רוצה לדעת אם עושים הכנות לקראת התקציב הבא.

א. כהן:

האמת היא שאין לנו במדינה גורם אחד לקליטה, ולפעמים יש להצטער על כך.

שמעתי את דבריו של מר טנא, את הגרעון הצפוי, היכולת המוגבלת העומדת לפנינו, ואני שואל: האם אנחנו יכולים להיות כתובת יחידה לבעיית השיכון? האם אין כלל לגייס יכולת ביצוע, יכולת טכנית, יכולת כספית, מחוץ לאגף השיכון במדינה לצורך זה? אולי יש צורך באמיסיה נוספת? אני מציע לדון בעניין זה מבחינות הרבה יותר חמורות ורחבות.

בקשר לתכנון - מר טנא אמר שיש תכנון שטחים והכנות. פה צריך להיות תיאום עם משרדים אחרים. התושמתי שהתיאום הזה, הן עם משרד הפנים בקשר לתכנון המוניציפלי והן עם משרד העבודה בקשר לתעסוקה, אינו משביע רצון.

א. הרצפלד:

אני שמח על דברי מר טנא. בהזדמנויות שונות דיברנו על כך, אבל עכשיו אנחנו לא מוכנים. אם נקבל את העליה הזאת, לא נהיה מוכנים לכך. אם נצטרך לנקוט באמצעי הזה של בלוקונים, אזבסטונים וכו', הרי זה כולו הפסד כפי שהיה בעבר. אם נעשה זאת, נגרום לכך שהעליה הזאת תיפסק, אלה שיבואו ישמיעו אותנו, ולנו לא יהיה פתחון פה. אולם אין לנו ברירה. אינני בטוח שיש לנו הכנה מספיקה לקראת זה, ביחוד שהעניין הזה כבר על ראשנו.

יש לצאת מישיבה זו עם סיכום שעלינו להתכונן לזה, קודם כל מצד אגף השיכון. הייתי רוצה שוועדת הכספים תהיה יוזמת וכוח מניע. השאלה הזו היא מאד מדאיגה, היא מחרידה, כי אני רואה כבר לנגד עיני את התרעומת, ההתמרמרות והבריחה. בקריאה הזאת אנחנו יכולים להיות כולנו מאוחדים ושותפים, ועלינו לתבוע דיון מעמיק בשאלה זו.

אינני מדבר עכשיו על השאלות הדוחקות; במידה שיכולנו - עשינו משהו; במידה שלא יכולנו - נצטרך להשלים.

ש. דיין: כמה בנינים חדשים נבנו וייבנו עד סוף השנה בהתיישבות החדשה של המושבים? אני מתעניין בעי במושבים, כולל עדולם והגליל המערבי.

אשר לבלוקונים - כמה תיקנו וכמה עומדים לחקן בשנה זו? תיקון הווה אומר שפוסלים את הקודם. ישנם בלוקונים שפוסלים אותם לגמרי, ויש גם תיקונים למחצה.

חדר שלישי למשפחות. כידוע כאשר משפחה גדולה, מוסיפים לה חדר שלישי. כמה הוסיפו כבר וכמה עוד עומדים להוסיף?

בניני ציבור, בתי-ספר, מועדונים וכו' - כמה בנו וכמה עומדים לבנות?

אשר לטיב הבנין - לאחר שנכשלנו בבלוקונים וצור לפסול אותם, האם בונים עכשיו מטיב יותר מעולה ובאיזו מידה?

האם הבלוקונים הפסולים נשארים בחשבון על המתי או שמישהו אחר נושא בזה, המדינה או הסוכנות. הרי אי אפשר לחייב פעמיים את המתישב.

ביחס לסוכנות והמדינה, השותפות בענין זה. עד היום לא ברור לי מי אחראי על הבנין. לסוכנות יש אגף בנין טכני. האם הם עושים זאת או מממשה? כיצד נעשים הדברים? הייתי רוצה לדעת מי אחראי לטיב הבנין ולתוצאה לפועל.

אותו הדבר לגבי כספים: באיזה אחוז שותפת הסוכ בבנין? בסיכום: מי אחראי: הסוכנות או המדינה.

מ. קלמר: אני שמח על ההסדר שנעשה, אולם אינני חושב שועד הכספים צריכה לעבור בשתיקה על כל מה שקרה ולא לברר באופן יסודי את כל הבעיה.

שמעתי דו"ח של שר העבודה בוועדת העבודה. הצעת שם את הצעתו של חבר הכנסת בהיר, כי שורש הדבר הוא הגרעון הגדול משנים קודמות, זוהי עובדה. ומשום כך איננו יכולים להמשיך, כאשר המכשול הזה עומד על דרכנו, כאשר אנו נמצאים במצב בו אנו נמצאים.

ישנם כמה דברים שלגביהם בוודאי כולם מאוחדים וכולם אחראים. אני מדבר כמובן על העליה הקרובה. ואגב, שמעתי שאגף השיכון מכין את הקרקע מבחינה טכנית לקראת העליה הזאת, ולא כפי שאומר חבר הכנסת הרצפלד שאיננו מוכנים. זה תלוי בנו, כיצד יחולק התקציב לדברים אלה.

ליושב-ראש הוועדה ברצוני לומר, שאם כי לא נוכל מיד לדבר עם שר האוצר, הרי חובה עליו להחיש במידת האפשר את הישיבה הזו ואת הבירור הזה. אולי גם נקיים ישיבה משותפת עם ועדת העבודה, כי בענין עליה ותעסוקה יש לוועדת העבודה מה לומר. אני מציע שתהיה ישיבה משותפת כזו ובה נדון על כך.

א. תלמי: בראשית היה העתון, בזה התחיל כאן הדיון. אני מציעה שכתוצאה מהדיון, תתפרסם הודעה מוסמכת כתגובה, כי העתונים עוסקים בזה עד היום, אם כי ההודעה לא פותרת את כל הבעיה החריפה שהתעוררה כאן. וחשוב מאד שנמשיך לטפל בסיוע הפרשה עד תום

אני רוצה להעיר דבר אחד, והוא לגבי תושבי המעברות. אנשים אלה יושבים במעברות ארבע ושש שנים, ולעניניהם באים אנשי מלוד או מהנמלים ישר לדירות. אם לא נטפל בזה בד בבד, לפחות באותם המקומות שאליהם זורמת העליה החדשה, המרירות תאכל בכל פה. ועל-מנת למנוע זאת, אני מבקשת כאן לנקוט במדיניות של הקלת המעבר מן המעברות, לאלה שיושבים בהן שנים רבות, ולאור העובדה שהקיפוח הזה עלול לעשות מה שאנחנו לא רוצים. יכול להיות שאלה אנשים לא רבים, יכול להיות שלהם צריך להקציב את הקרבן שהוא אולי לא יהיה די פדגוגי או מחנך את הציבור, אבל אחריהם לא יבואו. זה כבר דור אחרון של השיכון הזה.

י. בדר: אני מציע הצעה כזו: קודם כל - הוועדה קוראת למשרד העבודה שימלא אחר החובות שלו בהתאם להבטחותיו לגבי שיכון החסכון, וידאג שחובות אלה יקוימו במועד, בלי דחיקת נוספות.

שנית אני מציע להחליט שהוועדה קוראת למשרד העבודה שידאג לביצוע העבודות עליהן הוחלט ועבודות נוספות למען ספק שיכון לתושבי המעברות והדירות הארעיות בעיר ובכפר כאחת.

מר טנא:
בתחילה היה תקציב של 6 מיליון לירות. בחודש אוגוסט קיבלנו הרשאה משר האוצר, בהתאם לדיון שהתקיים בוועדת הכספים, לעוד 6 מיליון לירות. ואם דיבורתי על ביצוע של 12.2 מיליון לירות, אי אפשר להגיד שזה 150%. מזה נובע שעשו כל מאמץ בהתאם לדיונים שהיו פה, לבצע.

לגבי ההתיישבות היה דיון על 1,000 חדרים, והיה בתקציב המקורי 1,000 חדרים, 200 יחידות דיון לקיבוצים צעירים וחצי מיליון לירות לעליית נוער. המוסד המיישב הקובע, מחלקת ההתיישבות הסוכנות, בשיתוף פעולה עם המרכז החקלאי ועם ראש מחלקת ההתיישבות מראשכול הגיעו אתנו להסכם בכתב איפה יש לחלק את 12 המיליון הלירות האלה במידה שיש שאלות לגבי 12 מיליון לירות אלה אם הם חולקו בצורה זו אחרת, זה שייך למוסדות המיישבים של ההתיישבות ולא לוועדת הכספים, במידה שזה נוגע לי.

כאשר קבעו זאת, לקחו בחשבון שמתוך סכום כסף זה צריכים לספק גם את צרכי ההתיישבות החדשה בגליל, אם זה מושבים או קיבוצים. ובתוך יחידות הדיון של קיבוצים, כוללים גם את הבעיה של עין-גד יוטבתה, אור-נר ובית-נר. והיות שאין לנו אפשרות לקבל את הכסף הזה פעמיים, הרי אין שום ספק שזה לא מספק.

ידוע הוויכוח המפורסם על 600 יחידות, שמתוכן הוחלט על 325. קיימת טענה לגבי כל יתר המשקים הצעירים מעין-גדי עד יוטבתה; כך קיימת טענה שניה שבתוך הבניה של השנה הקודמת, יש כ-150-170 יחידות דיון בקיבוצים צעירים שלא ילכו לקליטה אלא למשק צעיר. זו שאלה של בירור, יכולים להגיד שמגיעים ל-600, זה לא מספיק.

הסקר לגבי מושבי עולים וקיבוצים נמצא בעבודה. המושבים כבר קיבלו את השאלונים, ואני מקווה שבמשך חודש-חודשיים, לקראת הבירור על התקציב החדש, יפורסם שר האוצר את תוצאות הסקר בקיבוצים ומושבי עולים.

למעשה 200 יחידות אלו הן בעבודה, הוויכוח היה רק מתי חותמים על חוזה ומשלמים כסף. לגבי 125 היחידות הנוספות - עד עכשיו לא קיימת רשימה מצד המוסדות המוסמכים של המרכז החקלאי ומחלקת ההתיישבות של הסוכנות איפה לבנות אותן.

אשר למפעל החסכון לבנין בקיבוצים - מפעל החסכון לבנין בקיבוצים הגיע להסדר לפני שנה שאנחנו מחזירים את כל הפקדונות ונותנים מתוך התקציב הלוואות, כ-3,000 לירות במשך שלוש שנים. הוויכוח היה לאיזה שלוש שנים ובאיזה קצב. תוך שלוש שנים בוצעו 1500 יחידות. הכסף איננו כסף של חסכון אלא כסף תקציבי. יכול להיות פה בירור על הקצב בהתאם ליכולת התקציבית, אבל העניין עצמו אינו עומד לבירור.

לגבי מושבים - גם פה נעשה סקר והוא עוד בעבודה. הסקר אומר שבין 5500 - 6000 משפחות גרות לעת עתה בבלוקונים. ואם דובר בזמנו על תקציב, הרי דובר על כך שבמשך שלוש שנים יחוסל העניין. חלק גדול ממושבי הבלוקונים כבר עברו לדירתם הקבועה, ומדובר עכשיו על היתרה.

תיקון בלוקון זה אומר להביא אותו למצב של בית לפי הסטנדרד החדש של 1956, עדולם או לכיש, בית של 45 מטר מרובע, שני חדרים ומטבח, עם שירותים סניטריים בתוך הבית. בית חדש, אם בונים אותו היום, עולה לנו לפי המקום כ-5,000 לירות; בגליל הוא יכול לעלות גם 6500 או 7000 לירות; בעדולם הוא עולה כ-6000 לירות. התוספת בממוצע לבלוקון עולה 3600 לירות. הבלוקון עלה בזמנו 4000 לירות. זוהי בעיה גם לצרכן. מובן שכל השקעה שעושים מוטלת בחלקה על המתיישב. אני חושב שמה שעשה ראש מחלקת ההתיישבות בזמנו הוא מעשה גדול, שבנו את הבלוקונים. אחרת היו בונים פחונים. באותו זמן לא היתה לנו יכולת יותר גדולה.

מספר הבתים החדשים שבונים השנה במושבים הוא בין 400 ל-500. זה נוסף לבלוקונים.

אלו הן הערותי לענין ההתיישבות.

הערה לגבי הארגון. אגף השיכון הוא בין המוסדות המועטים במדינה שכל פעולות השיכון, אם הן של הממשלה או של הסוכנות, נמצאות ביד אחת. לא קיימת בארץ יותר מרשות שיכון אחת, והיא קובעת את התכנית הכספית, את התכנון הכלכלי הארצי, החברתי, מכל הבחינות והיא מחלקת את העבודה לכלים השונים. מובן שרשות שיכון היא רשות טכנית; היא אינה קובעת תכנית התיישבותית. היא חייבת לתאם את התכנית ההתיישבות עם המוסד המיישב ההתיישבותי, כמו למשל אם היא בונה בתים לעליית הנוער, היא חייבת לתאם זאת עם המוסד הפדגוגי שקורא לו מחלקת עליית הנוער. לא הבית קובע, אלא איפה רוצים לחנך את הילד. המוסד הזה משתמש במחלקה הטכנית של הסוכנות כמכשיר טכני. אולם אין זה אומר שהמחלקה הטכנית של הסוכנות היא המוסד המחלק את הדירות לעולים. היא שותפת בתיאום, אבל היא אינה קובעת למעשה, היא נותנת את הדירה לעולה זה או זה.

ברור לכך שנושא השיכון בארץ, התופס בערך 30% של ההשקעה הכוללת של המדינה, מוכרח להיות משק מסונף רחב.

מפעל החסכון שבא במקום השיכון העממי, משרת את אזרח הארץ שאין לו דירה מתאימה לסטנדרד המינימלי שלנו; הוא משמש שיכון לזוגות צעירים; הוא משרת את אותן השכבות שגרות בשיכון פגום. כל ההשקעה של המדינה ל-4,000 יחידות בשנה האחרונה היא 9 מיליון לירות מצד שני יש מימון לחקציב מפקדונות החסכון בסך 4.5 מיליון לירות. לפי הדו"ח של מר שרף, אותה הבניה נותנת על כל יחידת דיור 1,400 לירות מסיים. אני חושב שהמעשה הזה הוא מוצדק ביותר.

לחבר הכנסת כהן: מובן, אגף השיכון הוא הרשות הטכנית הבונה של הארץ, לא הרשות הכספית. הבעיה היא כיצד לגייס כספים נוספים. ברור שכאשר אנחנו מתכננים תכנית, קיים תיאום עם משרד העבודה ועם משרד הפנים ויתר המוסדות הנוגעים בדבר. תיאום זהו דבר קשה מאד. על-מנת לבנות עיר חדשה בישראל, עלך כמנהל אגף השיכון, לתאם זאת עם 14 מוסדות. לכל מוסד יש רשות לתבוע את התיאום הזה. בתיאום הזה יש אינטרסים מנוגדים. אינני אומר שאנחנו נמצאים במצב אידיאלי, אבל אנחנו יותר מוכנים מאשר היינו בשנים הקודמות.

היו"ר י. גורי:
אני רוצה להסביר מדוע אינני יכול לקבל את הצעתו של חבר הכנסת בדר. ועדת הכספים אינה יכולה לנהוג כמו אסיפה כללית שהיא מסיימת את דיוניה בזה שהיא קוראת למשרד העבודה או למשרד אחר לעשות פעולה זו או אחרת. בדברים שיש לה סמכות להחליט - היא מחליטה; בדברים שאין לה סמכות להחליט - אין זה הולם את התפקיד שלה לפנות ולקרוא. כך שהנוסח הזה של חבר הכנסת בדר אינו יכול להתקבל בשום אופן; מה גם שהדיון עוד לא נסתיים.

אני רוצה להציע הצעה פשוטה, האומרת: ועדת הכספים קיבלה לתשומת לב את ביאורי מנהל אגף השיכון על ההוראות החדשות שניתנו בקשר לבניה בהתיישבות. (הנוסח "קיבלה לתשומת לב" אומד משהו). עם זאת מחליטה ועדת הכספים שעם שובו של שר האוצר יקויים בהקדנ דיון במלוא היקפה של הבניה כולל הבעיות הנוספות שהתעוררו עקב הדיון הזה. לדעתי איננו צריכים לקבל החלטה אחרת.

י. בדר:
הייתי מסכים לדחות את ההצבעה. אבל אם אדוני עומד על סיכום, אני עומד על הצעותי בשינוי, שבמקום להגיד "קוראת" אציע מלה מקובלת יותר: "ממליצה".

א. בהיר:
אני מציע שיצויין שוועדת הכספים שמעה את האינפורמציה של מר טנא על בעיות השיכון בקשר עם העלייה החדשה, והקשיים בביצוע התקציב במסגרת התקציב הקיים, ומחליטו לקיים ישיבה נוספת עם שר האוצר על כל הבעיות האלו.

היו"ר י. גורי:
אנחנו צריכים לזכור שבצדק יכולנו כולנו לראות את חבר הכנסת הרצפלד, שעורר את הבעיה הזו בוועדת הכספים, כדוברה של ועדת הכספים בהתייעצות הזאת. לכן הוא אינו מציע הצעה אחרת. כלומר שעד הבירור היסודי יש להניח שהאיש שעורר את הבעיה רואה את הסדר הבעייתיים. הזה כמניח את הדעת.

חבר הכנסת בדר עומד על כך שסיכומי יבוא במקום סיכומי או כתוספת לסיכום שלי. אז אני מציע את התוספת של חבר הכנסת ב

אני מציע להצביע את ההצעה שלי יחד עם ההצעה של חבר הכנסת הרצפלד.

י. ג. ג.:

ועדת הכספים אינה קוראת, אינה ממליצה. זה איננו מוסד לקריאות והמלצות. היא מחליטה או היא יכולה לפנות בעיקר לשר האוצר. בסמכו של אנחנו לא יכולים לטמון את ראשו בתול.

י. ג. ג.:

אני מציע לפנות לממשלה.

י. ג. ג.:

טוב, זוהי תוספת לסיכום שלי.

י. ג. ג.:

ה צ ב ע ה

הוצלט לקבל את הצעתו של יו"ר הוועדה.

הישיבה נסתיימה בשעה 11.00.